

Надія ГУМЕНЮК

ШУРШК В. ТА ІНШІ

КАЗКИ З ЯРИНЧИНОГО САДУ

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

Усі казкові пригоди, про які розповідає в цій книжці відома українська письменниця Надія Гуменюк, трапилися в Яринчиному саду. Сад цей, подарований дівчинці дідусем, незвичайний — іноді він стає чарівним часовим коридором, дивовижним переходом, через який дівчинка потрапляє у різні світи. В кожній з десяти філософсько-пригодницьких казок із захоплюючими сюжетами та незвичайними героями утверджується думка: для гармонії нашого світу дуже важливі і квітка, і цвіркунець, і равлик, і дерево, і людина, і вільна щаслива країна — всі вони у Всесвіті єдині, неповторні та всі потребують любові, розуміння і турботи.

НЕБОКРИЛКА

— Привіт, циганочко! — радісно привіталася Яринка і підстрибнула на лівій нозі.

Яблунька-циганка стрепенулася від несподіванки, і з її гілок здійнялася хмарка темно-рожевих пелюсток — наче зграйка метеликів опустилася на траву.

— Привіт, привіт, непосидо! Як ти підросла!

А Яринка вже біля циганчиної сусідки на правій нозі підстрибує:

— Салют, паперівочко!

Паперівка тільки намірилась покропити дівчинку цілющою вранішньою рососою, а та вже з-під її крони — круть-верть і перед розлогою антонівкою, найповажнішою яблунею саду, зупинилася.

— Добридень вам, вельмишановна пані Антонівно! А ви як поживаєте? Чи гарний урожай обіцяєте?

— Дуж-ж-ж-же... Дуж-ж-ж-же... З-з-звичайно, якщо я допомож-ж-ж-жу, — басовито відповів замість антонівки заклопотаний джміль, виповзаючи з білого цвіту. — Хіба не бачиш, як я трудж-ж-жуся, як стараюся, щоб кожна квіточка була з-з-запилена? Перепочити ніколи. А тут ще з-з-заваж-ж-жають...

— Ой, вибачте, пане джмелю! — сказала Яринка і чимдуж побігла далі. Хто знає, що на умі в цього рудого буркотливого волохатика? Раптом він надумає перелетіти з яблуневого цвіту на Яринчині яскраво-рожеві бантики? А тоді... Ет, та в неї теж роботи не менше, ніж у джмеля: треба привітатися з усіма яблунями, сливами, вишнями, абрикосами, височенним, мало не під хмару, волоським горіхом над альтанкою, старенькою грушею біля вуликів... А ще ж калина, смородина, глід, бузок, жасмин та інші жителі саду! Так що ніколи теревені правити, треба поспішати.

Яринка була задоволена своєю мандрівкою. Деревя живі-здорові: одні вже відцвіли, інші тільки-тільки причепурилися в біло-рожеві шати, але всі-всі

— Та тихіше, не галасуй! — шикнув на неї Ярчик. — Бо й нас самих не стане, якщо не виберемося вчасно звідси.

Ярчик підповз до Яринки і став зубами розв'язувати вузол на її руках. Жінки з усіх боків прикривали їх своїми тілами.

— Ну ось і все! — вигукнув Ярчик і сплюнув кров, яка виступила на вустах. — Тепер ти знаєш, що робити. Тільки скоріше!

— Ти хочеш втекти? — запитала Яринка.

— А ти хочеш тут залишитися? — здивувався Ярчо.

— Ні, звісно, ні, Ярчику! Але звідси ми не можемо просто так зникнути. Не можемо — і край. Треба допомогти цим людям. Заодно і замок врятуємо.

— Але як?

— Перемістимося туди, де живе козак Яр. Бабуся казала, він був славним ковалем-зброярем. Попросимо у нього...

Яринка не договорила. Дзьобатий чорнобородий вартовий підбіг до воза і закричав:

— Не підніматися! Не повертатися! Не сідати! Не базікати!

Довгий спис націлився прямісінько в Ярчикові груди. Але Яринка встигла смикнути затерплими пальцями помічену нею пелюстку. Останнє, що Ярчик побачив, зникаючи з воза, — роззявлений рот вартового, який оторопів від несподіванки і тільки переводив очі то від землі до неба, то від неба до землі. Поки він ще так стояв, наче стовп, та глипав очима, Яринка з Ярчиком вже йшли теплою стежкою понад широкою повноводою річкою.

— Глянь, Ярчику, ця річка вигинається точнісінько так, як наша. Ось такісіньке колінце з острівцем, як за моїм садом.

— А це і є наша річка. Тільки тут вона ще широка, повновода і не зміліла, як у нас. Кажу ж тобі, ми весь час товчемося на одному місці. Тільки в різних казкових часах. Ти мені краще скажи, куди ми оце зараз йдемо?

— До козака Яра. Ах, я й забула, що ти не знаєш цієї казки. Ось послухай. Не за синіми морями, не за темними борами, а в країні Україні, біля річки, на Волині, жив козак на ймення Яр. Був цей Яр ковалем-зброярем на Січі. А як треба було, то брав свою гостру шаблю, сідав на коня і разом

з побратимами змагався проти ворогів. А коли Україна стала вільною, він оселився ось тут, де ми з тобою. Став хліборобом, одружився, посадив сад, за яким було джерело з живильною водою. Його син також виріс відважним козаком, якого звали Ярком.

— Як мене? — здивувався Ярчик.

— Як тебе. А за річкою жила прекрасна князівна на ймення Яринка, яка дуже любила квіти...

— Як ти?

— Я просто Яринка, а вона була князівною і чарівницею, допомагала людям, лікувала їх травами. За це її називали Яринкою-Живинкою. На голові в неї завжди був вінок із чарівних квітів. Якимось князівну викрала зла чаклунка. Ярком взяв чарівну шаблю, булаву, живильну воду і пішов шукати Яринку-Живинку. Дорогою він зробив багато добрих справ, визволив з неволі свого батька Яра і ще багатьох людей. А от врятувати Яринку йому допомогли оті чарівні квіти з її вінка. Потім козак Ярком і Яринка-Живинка оселилися в замку, а Яр повернувся до своєї хати.

— Дивись, Яринко, он наче твій дідусь Максим стоїть біля воріт, — перебив її Ярчик.

І справді, біля хати, за якою виднівся великий сад, стояв сивий чоловік, дуже схожий на Яринчиного дідуся. От тільки вуса у дідуся Максима не такі довгі та козацького оселедця на голові немає. Чоловік пішов назустріч гостям, вклонився і запросив їх до хати. Яринка була така втомлена, що ледве переступила поріг. Господар уважно подивився на неї і попрямував до розлогої старої верби.

— Ось, покуштуйте, — простягнув кухля гостям. — Це вода. Але непроста, а...

— Знаємо, знаємо, вона з живильного джерела, яке б'є з-під каменя, що під розлогою вербою за вашим садом, — сказала Яринка і швиденько припала до кухля. Напившись, передала його Ярчикові.

— А звідки ж ви про воду знаєте? — здивувався козак. — Я вас тут уперше бачу.

закутки, розглядали блискучі металеві штукенці з сотнями кнопок. А тоді всі разом кинулися проганяти Хмурільду. Хмурільда аж позеленіла від злості.

— У моїй присутності не можна сидіти, шепотіти, говорити, жартувати, сміятися, веселитися, радіти... сидіти, шепотіти, говорити, жартувати, сміятися, веселитися, радіти... сидіти, шепотіти...

Але третій раз вона не договорила, чого не можна у її присутності — з гуркотом впала з пластикового трону на кам'яну підлогу. Дуркодриг кинувся до неї, вихопив у одного з трямзиків пляшку з водою і полив Хмурільду.

— Що ти робиш, Дурко... — тільки й встигла проскреготати Хмурільда і замовкла.

Її тіло почало покриватися рудими плямами іржі, з-під них проступало залізо. За кілька хвилин на місці королеви лежав металевий каркас. На залізяці, що ще недавно була лівою рукою, виднілася червона кнопка. Шуршик натиснув на неї. Вмить із дверей повистрибували і попадали біля залишків Хмурільди Дуркодриг, Брехільда, Заздрільда, Крадільда, Жирільда і Лінільда.

— Роботи! — вражено сказала Яринка. — От хто заволодів Трямзянією! От звідки тут взялася літаюча тарілка і прислужники-чахчухи! От чого Хмурільда так не любила садів!

— І шелестіння та шурхотіння, — прошепотів Шуршик Великий.

— І котів! — нявкнув Файлик.

— І собак! — гавкнув Бутсик.

— І моєї безстрашної особи та моїх дуже-дуже справедливих бубнилок-скорьомовок, — додав Трямзик Тринадцятий.

— Ой, Трямзику! Я так рада тебе бачити! — кинулася до нього Яринка. — Ти став справжнім героєм!

— Справжні герої — ось ці дуже скромні, дуже добрьопорядні двоє добрьодіїв, — показав Трямзик на Бутсика і Файлика. — Вони прьойшли дуже-дуже, ой, страшно подумати, яку довгу дорьогу, щоби врятувати тебе,

Яринко, і добрьодія Шуршика. А врятували і мене, і мого тата, Трямзика Дванадцятого, і всю Трямзянію. Стряшно подумати, що було би, якби вони прьосто сиділи вдома. Як там у вашій казці говорять? Хто шукає, той знаходить, хто бореться, той перемагає. О!

До Яринки та її друзів підійшов король Трямзянії Трямзик Дванадцятий. Він із вдячністю потиснув усім руки та лапи. А веселі трямзики оточили їх і стали допитуватися, чи справді у них такий чудовий сад, як розповідав Трямзик Тринадцятий, і що треба зробити, щоб мати такий же у Трямзянії. Яринка відповіла, що сад треба самим посадити, а тоді рости, доглядати, оберігати і дуже-дуже любити. А ще вона пообіцяла передати в Трямзянію саджанці дерев і насіння квітів.

З М І С Т

НЕБОКРИЛКА..... 3

ЛЕТЮЧА ВИШЕНЬКА..... 13

ГОРІХОВИЙ ЧОЛОВІЧОК..... 25

ШУРШИК В. 35

ПРО КОЗАКА ЯРКА І ЯРИНКУ-ЖИВИНКУ..... 47

ПРО КОЗАЦЬКУ ШАБЛЮ І ЧАРІВНУ СОПІЛКУ... 66

ЗОЛОТИЙ РАВЛИК..... 86

БІЛИЙ ЦВІРКУНЕЦЬ..... 98

ТРЯМЗИК ТРИНАДЦЯТИЙ..... 110

БУТСИК І ФАЙЛИК У КРАЇНІ ТРЯМЗЯНІЇ..... 126

Літературно-художнє видання

ГУМЕНЮК Надія

ШУРШИК В. ТА ІНШІ

КАЗКИ З ЯРИНЧИНОГО САДУ

Головний редактор *Богдан Будний*
Технічний редактор *Оксана Чучук*
Редактор *Ганна Осадко*
Художник *Світлана Бялас*
Комп'ютерна верстка *Оксани Чучук*

Підписано до друку 30.07.2012. Формат 84×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Journal. Умовн. друк. арк. 12,60. Умовн. фарбо-відб. 50,40.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

Гуменюк Н.

Г93 Шуршик В. та інші : Казки з Яринчиного саду / Н. Гуменюк. —
Тернопіль : Богдан, 2012. — 144 с. : іл.

ISBN 978-966-10-2040-4

УДК 82-34
ББК 84-4(4 Укр)